

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

Zespół Szkół w Waszkowskim

Rok szkolny 2022/2023

Ocena zapotrzebowania na WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez przedszkole i szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru dalszej drogi kształcenia. System ten określa rolę i zadania osób odpowiedzialnych w ramach rocznego planu działań, odbiorców realizowanych zadań, oczekiwane efekty, metody pracy. WSDZ jest częścią planu wychowawczego szkoły i jest włączony do Statutu szkoły. Adresatami projektu są uczniowie, ich rodzice, nauczyciele oraz instytucje wspomagające proces doradczy. Uczeń przygotowany do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej to taki, zna swoje zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny i ma plany na przyszłość.

Wykonane badania potrzeb w zakresie działań doradczych wskazały braki w:

- poziomie wiedzy uczniów, nauczycieli i rodziców,
- poziomie umiejętności uczniów, nauczycieli i rodziców.

W związku z tym wdrażane działania doradcze będą dotyczyć uczniów, nauczycieli oraz rodziców uczniów.

Założenia WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu jest procesem będącym sekwencją decyzji podejmowanych na przestrzeni lat życia,
- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy,
- na wybór zawodu wpływają główne cechy osobowościowe jednostki (temperament, charakter, zdolności), zainteresowania, umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości, czynniki emocjonalne, zdrowotne, a także wpływ otoczenia i aktywność własna,
- działania w ramach WSDZ muszą być systematyczne, zaplanowane i realizowane wg harmonogramu pracy szkoły,
- WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami,
- WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego, dzięki czemu wszelkie działania szkoły mają spójny charakter.

Cele WSDZ

Przygotowanie uczniów do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia i zawodu. Cel główny wykazuje konieczność kształcenia u uczniów konkretnych umiejętności niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych. Jest zobowiązaniem całej społeczności szkolnej do systematycznych oddziaływań wychowawczo-doradczych.

Cele szczegółowe

Uczniowie:

- rozwijają umiejętności pracy w zespole (komunikatywność, zaangażowanie, właściwe relacje społeczne)
- rozwijają swoje umiejętności i zainteresowania

- znają swój potencjał edukacyjny, psychologiczny (predyspozycje, mocne strony i ograniczenia, zainteresowania, uzdolnienia)
- posiadają informacje o zawodach, ofercie edukacyjnej i rynku pracy,
- znają techniki radzenia sobie ze stresem

Nauczyciele:

- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów,
- umożliwiają rozwój talentów, zainteresowań, zdolności, predyspozycji uczniów,
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji, kierują do specjalistów,
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji,
- włączają partnerów w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.

Rodzice:

- znają mocne i słabe strony swojego dziecka
- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „pierwszych doradców”,
- znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji,
- wiedzą, gdzie uzyskać pomoc dla swoich dzieci,
- angażują się w pracę doradcą szkoły.

Najważniejsze założenia związane z realizacją WSDZ w szkole zawarte są w dokumentach:

- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 967) – dotyczy zatrudnienia w szkole doradcy zawodowego oraz tygodniowy wymiar
- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 1457),
- Ustawa Prawo Oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 996),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego.

Funkcjonowanie WSDZ

Za realizację WSDZ odpowiada dyrektor, doradca zawodowy, pedagog, bibliotekarz, nauczyciele przedmiotowi, wychowawcy i inne osoby wspomagające działania doradcze.

Wspólnie planowanie działań systemowych przez specjalistów i nauczycieli pozwoli podzielić się poszczególnymi zadaniami adekwatnie do posiadanej przez nich wiedzy, doświadczeń, kompetencji w obszarze wychowania, przedsiębiorczości, doradztwa i orientacji zawodowej.

Treści z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w przedszkolu i szkole w ciągu roku szkolnego, zgodnie z harmonogramem działań WSDZ:

- przedszkole – zajęcia edukacyjne prowadzone zgodnie z przyjętymi programami wychowania przedszkolnego,
- klasy I – III – prowadzenie orientacji zawodowej podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych w zakresie kształcenia ogólnego,
- klasy IV – VI – Prowadzenie preorientacji zawodowej przez nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych w zakresie kształcenia,
- klasa VII – co najmniej 10 godzin zajęć doradztwa zawodowego,
- klasa VIII – co najmniej 10 godzin zajęć doradztwa zawodowego,
- klasa VII i VIII – realizacja zagadnień doradztwa zawodowego podczas lekcji wychowawczych – minimum 5 godzin.

Formy realizacji działań adresowane do uczniów:

- badanie zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole (wywiad, kwestionariusz ankiety),
- zajęcia grupowe służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych,
- warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, radzenie sobie ze stresem,
- udostępnianie informacji o zawodach, szkołach, zasadach rekrutacji,
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów,
- organizowanie wycieczek związanych z działaniami doradztwa zawodowego, udział uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, prezentacjach szkół itp.,
- diagnozowanie predyspozycji uczniów (zainteresowania, mocne słabe strony)
- zajęcia pozalekcyjne rozwijające zainteresowania,
- rozmowy indywidualne z uczniami na temat wyboru dalszej ścieżki kształcenia
- udział uczniów w konkursach przedmiotowych,
- współpraca z podmiotami wspierającymi realizację działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Formy realizacji działań adresowane do nauczycieli:

- indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym według potrzeb,
- pomoc w opracowywaniu scenariuszy zajęć realizowanych podczas godzin wychowawczych.

Formy realizacji działań adresowane do rodziców:

- rozmowy indywidualne rodzicami na temat wyboru dalszej ścieżki kształcenia,
- udostępnianie informacji o zawodach, szkołach, zasadach rekrutacji,
- poradnictwo grupowe, pogadanki dla rodziców,
- włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły.

Metody stosowane w poradnictwie grupowym:

- a) Aktywizujące problemowe – burza mózgów, dyskusja; metoda dramy; gry dydaktyczne; metody heurystyczne
- b) Metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy).
- c) Metody audiowizualne – filmy edukacyjne, zasoby Internetu i programy multimedialne, prezentacje multimedialne.
- d) Treningi umiejętności społecznych, mini wykłady, pogadanki.

Efekty wynikające z wdrożenia WSDZ:

- kształtowanie aktywności zawodowej uczniów,
- pomoc rodzicom i opiekunom w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci,
- dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców,
- świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe,
- zrozumienie mechanizmów rynku pracy,
- świadome planowanie swoich działań,
- świadomość ponoszenia konsekwencji złych decyzji,
- zrozumienie roli kształcenia ustawicznego,
- wspieranie motywacji wewnętrznej.

Efekty realizacji doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII:

W zakresie wiedzy uczniów:

- posługuje się pojęciami związanymi z tematyką rynku pracy, kwalifikacji zawodowych,
- identyfikuje swoje możliwości psychofizyczne i predyspozycje zawodowe,
- wyjaśnia zależności pomiędzy zainteresowaniami a wyborem zawodu,
- wymienia umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

W zakresie umiejętności uczniów:

- rozwija swoje zainteresowania,
- wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu doradztwa zawodowego, aby trafnie określić swe predyspozycje, zdolności, umiejętności,
- samodzielnie lub z pomocą doradcy planuje dalszą ścieżkę rozwoju edukacyjno-zawodowego.

W zakresie kompetencji społecznych uczniów:

- skutecznie współpracuje z kolegami w zespole,
- przyjmuje twórczą i refleksyjną postawę wobec przekonań oraz sposobu postępowania innych ludzi,
- rozwiązuje konflikty powstające podczas pracy zespołowej.

Klasa	Treści programowe	
Przedszkole	Poznanie siebie	Dziecko: <ul style="list-style-type: none">– określa, co lubi robić;– podaje przykłady różnych zainteresowań;– określa, co robi dobrze;– podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.
	Świat zawodów i rynek pracy	Dziecko: <ul style="list-style-type: none">– odgrywa różne role zawodowe w zabawie;– podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;– wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;– podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;– opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.
	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Dziecko: <ul style="list-style-type: none">– nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);– nazywa czynności, których lubi się uczyć.
	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	Dziecko: <ul style="list-style-type: none">– opowiada, kim chciałoby zostać;– na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;– podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.
Klasy I–III	Poznanie siebie	Uczeń:

		<ul style="list-style-type: none"> – opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać; – prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób; – podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi; – podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach; – podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.
	Świat zawodów i rynek pracy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odgrywa różne role zawodowe w zabawie; – podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach; – opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach; – omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje; – opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu; – posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.
	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności; – wskazuje treści, których lubi się uczyć; – wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.
	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić; – planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu; – próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.
Klasy IV–VI	Poznanie siebie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje; – wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia; – podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość; – prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.
	Świat zawodów i rynek pracy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach; – opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka; – podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe; – posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny; – wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.
	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki; – wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;

		<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.
	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opowiada o swoich planach edukacyjno–zawodowych; – planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu; – próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.
Klasy VII – VIII	Poznanie siebie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych; – rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe); – dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno–zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł; – rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno–zawodowych; – rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno–zawodowej; – określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji; – określa własną hierarchię wartości i potrzeb.
	Świat zawodów i rynek pracy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania; – porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców; – wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy; – uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka; – analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy; – wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową; – dokonuje autoprezentacji; – charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno–zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.
	Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji; – analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów; – charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji poza formalnej i nieformalnej; – określa znaczenie uczenia się przez całe życie.
	Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno – zawodowych	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno–zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym; – określa cele i plany edukacyjno–zawodowe, uwzględniając własne zasoby; – identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno–zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy; – planuje ścieżkę edukacyjno–zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Ewaluacja

Ewaluacja WSDZ jest stałym elementem wdrażania działań doradczych w szkole, aby propozycje warsztatów były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów i ich rodziców. Na podstawie kwestionariusza ewaluacji wypełnianego na bieżąco przez wychowawców (zał. nr 1) i nauczycieli, ankiety przeprowadzonej wśród uczniów klas IV – VIII oraz rozmów z uczniami klas I – III doradca zawodowy sporządzi sprawozdanie i przedstawi Dyrektorowi Szkoły i Radzie Pedagogicznej na koniec roku szkolnego.

